

дисципліна “Авіаційний менеджмент і туризм” є базовою для вивчення навчальних дисциплін: як “Планування та проєктування перевезень”, “Авіаційні пасажирські перевезення”, “Організація взаємодії авіатранспортних та туристичних перевезень” та є базою для вивчення таких дисциплін як “Технології авіаційних перевезень”, “Авіаційна безпека (поглиблений курс)” вищепераховані знатності, на нашу думку, належать до “soft-skills” (загальних компетентностей), що створюють підґрунтя для формування професійних (спеціальних, фахових) компетентностей – навичок “hard skills” у майбутніх інженерів з авіаційних транспортних технологій в освітньому процесі НАУ.

На наше переконання, освітньо-інформаційне середовище НАУ як системно організована сукупність академічних ресурсів та сервісів, принципів взаємодії учасників освітнього процесу, дидактичного, організаційного та методичного забезпечення у вигляді сукупності технічних і програмних засобів зберігання, обробки і передачі інформації є визначальним чинником у формуванні “soft-skills” у студентів закладу, зокрема й у майбутніх інженерів з авіаційних транспортних технологій. Цьому слугує мета створення такого середовища – реалізація умов, які сприяють виникненню і розвитку процесів освітньо-мережної взаємодії між об’єктами та суб’єктами навчання, а також формуванню активності суб’єктів навчання, спонуканню освітніх та соціальних ініціатив для розвитку компетентностей як суспільно й особистісно-значущої цінності. Прикладом цього є пропозиція щодо використання інформації офіційної веб-сторінки факультету транспорту, менеджменту та логістики НАУ [4], яка містить інформацію, яка дає змогу ознайомитися зі змістом роботи його кафедр (кафедри організації авіаційних перевезень; кафедри організації авіаційних робіт та послуг; кафедри менеджменту зовнішньоекономічної діяльності підприємств; кафедри логістики; кафедри вищої математики); освітніми програмами, які може опанувати майбутніх фахівець тощо.

Висновок. Узагальнюючи викладене, зазначимо, що професорсько-викладацький колектив факультету транспорту, менеджменту та логістики зорієнтований на реалізацію напрямів, визначених “Стратегією розвитку Національного авіаційного університету до 2030 року”, що виявляється у змістовій частині освітніх програм, робочих навчальних програм, де передбачено поряд із цільовою настановою щодо формування спеціальних (фахових) компетентностей також опанування не менш важливими загальними здатностями – “soft-skills” у освітньому процесі. Тож навички й уміння самостійно вирішувати проблемні ситуації, користуватися можливостями веб-комунікації, а також відповідальність, самоорганізація, креативність, вміння звітуватися можуть успішно формуватися й розвиватися у процесі використання академічних сервісів і ресурсів освітньо-інформаційного середовища НАУ.

Серед перспектив подальших досліджень визначаємо такі як вивчення можливостей інтеграції ресурсів й сервісів освітньо-інформаційного середовища НАУ для формування “soft-skills” та “hard

skills” у майбутніх інженерів з авіаційних транспортних технологій.

Джерела:

1. Майбутнє ринку праці: триборство тенденцій, які будуть формувати робоче середовище в 2030 році. URL: <https://www.pwc.com/ua/uk/survey/2018/workforce-of-the-future-ukr.pdf>
2. Національний авіаційний університет. Офіційний веб-сайт. URL: <https://nau.edu.ua/>
3. Стратегія розвитку Національного авіаційного університету до 2030 року. Ухвалена 01.02.2018 року. Офіційний веб-сайт НАУ. URL: <https://nau.edu.ua/ua/menu/un%D1%96versitet/strategy-2030.html>
4. Факультет транспорту, менеджменту та логістики НАУ. Офіційному веб-сайт. URL: <https://nau.edu.ua/ua/menu/navchalni-pidrozdzili/institutes/fakultet-transportnih-tehnologij.html>

Abstract. The Article deals with significance of forming the future air transport technologies engineers' general competencies, known as "soft skills". Based on the study of employers' inquiries, training agencies and modelling the future labor market trends, the growing employers' demand for job seekers' high level "soft skills" formation has been found, valued the same as professional knowledge and skills ("hard skills"). The experience of the National Aviation University was analyzed in using the educational and information environment of the institution to form future air transport technologies engineers' "soft-skills".

Key words: educational and information environment of Higher Educational Institution (HEI), soft-skills; future air transport technologies engineers.

* * *

Височина К. Ю.,
студентка групи 1МОПд факультету менеджменту освіти та науки Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, магістерська програма “Освітня політика” (м. Київ, Україна)

Макаренко С. О.,
доцент кафедри соціальної філософії, філософії освіти та освітньої політики факультету менеджменту освіти та науки Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, кандидат філософських наук (м. Київ, Україна)

ОСОБЛИВОСТІ РЕФОРМУВАННЯ ПОВНОЇ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

У статті висвітлено особливості реформування сучасної загальної середньої освіти. Проаналізовано основні напрямки трансформування української школи.

Ключові слова: школа, повна загальна середня освіта, компетентності, педагогіка партнерства, новий вчитель.

Постановка та обґрунтування актуальності. Глобалізація, інтернаціоналізація, інформатизація у сучасному просторі вимагають реформування освітніх траєкторій української школи. Реформи української освіти зумовлені не лише з входженням України в Європейський освітній простір, але й вимогами сучасного ринку праці. Науковці все частіше звертають увагу на те, що сьогодні потребує випускника, що наділений і здатний використовувати сучасні компетентності. У цьому світлі шкільна освіта змушена адаптуватись до сучасних вимог і вийти на новий якісний рівень.

Аналіз дослідження проблеми. Питання реформування освіти є предметом дослідження таких вітчизняних науковців, як Л. Березівська, Л. Гриневич, В. Кремень, О. Ляшенко, В. Огнев'юк, С. Сисоєва, О. Сухомлинська та інші. Незважаючи на розробленість питання, недостатньо висвітлено дослідження специфіки процесів реформування у повній загальній середній освіті.

Мета статті: окреслити ключові напрямки реформування повної загальної середньої освіти.

Виклад основного матеріалу. 18 березня 2020 року набрав чинності Закон України “Про повну загальну середню освіту” [3]. Основними напрямками цього документу є орієнтація на модернізацію середньої освіти. Основними тенденціями, що забезпечують реформування повної загальної середньої освіти є: спрямованість на компетентнісний підхід у навчанні; зміна ролі вчителя; нова система управління та адміністрування шкіл; зміна підходів щодо моніторингу якості освіти.

Ключові компетентності, яких набуває в процесі навчання випускник нової школи, визначають філософію реформування освіти. Вони повинні допомагати особистості орієнтуватися в сучасному суспільстві, розвивати креативність та ініціативність, формувати вміння критично мислити, приймати адекватні рішення і нести за них відповідальність, мотивувати до навчання впродовж життя. Із погляду вимог до рівня підготовки випускників освітні компетентності являють собою інтегральні характеристики якості підготовки учнів, пов’язані з їхньою здатністю цільового осмисленого застосування комплексу знань, умінь і способів діяльності по відношенню до певного міждисциплінарного кола питань [9].

Однією із пріоритетних реформ є трансформація ролі вчителя. Вчитель повинен здійснювати свою діяльність на основі педагогіки партнерства. Це є необхідною умовою для реалізації принципу демократизації взаємовідносин педагога з учнями, колегами, батьками. Здійснення педагогічної діяльності на цих засадах передбачає роль учня як рівноправного учасника педагогічного процесу, турботливого і відповідального за його результати, односторонця. При цьому реалізуються основні принципи: повага до особистості; доброзичливість; довіра у стосунках; взаємоповага; право вибору та відповідальність за нього; принципи соціального партнерства (рівність сторін, добровільність прийняття зобов’язань, обов’язковість виконання домовленостей). Важливою умовою втілення реформ освіти у практику є готовність вчителя до здійснення інноваційної діяльності. Зокрема, запровадження інноваційних форм та методів навчання, які є ефективнішими за традиційні і спрямовані на формування особистості, що здатна вносити інноваційні зміни в існуючу культуру й середовище, успішно розв’язувати проблемні ситуації, які постають як перед окремою людиною, так і перед суспільством, сприяють розвитку креативності особистості. Позитивним є надання автономії вчителю у здійсненні педагогічної діяльності: відбору методів та форм роботи щодо реалізації свого творчого потенціалу; та вибору способів у підвищенні кваліфікації педагогічного працівника за кошти державного та місцевого бюджетів [1; 2].

Для молодого вчителя інновацією буде педагогічна інтернатура, яка передбачає супровід молодого педагога більш досвідченим радником. У межах цієї діяльності буде реалізовуватися допомога та наставництво.

Набрав чинності наказ Міністерства освіти і науки України “Про затвердження Положення про

інституційну форму здобуття загальної середньої освіти. Інституційна форма навчання у закладах загальної середньої освіти включає 4 форми здобуття освіти – очну, заочну, дистанційну та мережеву. Дистанційне навчання реалізовується як окрема форма здобуття освіти або у поєднанні з іншими формами для забезпечення навчання дітей з використанням сучасних технологій. Освітній заклад може створювати окремі класи для проведення дистанційного навчання.

У зв’язку з епідеміологічною ситуацією, що склалася в Україні, з метою запобігання поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19) навчання відбувається лише дистанційно. Враховуючи освітню програму, навчальний план та особливості кожного закладу і регіону структуру та форму дистанційного навчання визначає педагогічна рада школи. З 28го квітня для учнів початкової школи запустили онлайн-версію уроків. Для дітей з особливими освітніми потребами онлайн-версії уроків будуть перекладені жестовою мовою [7].

Важливою реформою повної загальної середньої освіти є зміни в системі управління навчальним закладом. Зокрема, керівну посаду може займати особа, що задовільнила конкурсний відбір терміном у 2 строки поспіль по 6 років. Це викорінює категорію “вічних” директорів, які, здебільшого, не ефективно здійснюють управлінські процеси в межах навчального закладу. Також нововведення торкнулись і усіх вчителів-пенсіонерів яких з 1 липня 2020 року переведуть на строкові контракти терміном від одного до трьох років. У разі незгоди проведення трудових відносин на умовах строкового трудового договору педагогічних працівників, яким виплачується пенсія за віком, має бути звільнено.

Також важливим етапом є прозорість щодо здійснення фінансово-господарської діяльності навчального закладу. Це дозволяє батькам та представникам громадськості контролювати надходження коштів до навчального закладу та їх розподіл відповідно потреб.

На нашу думку, для системи управління та адміністрування навчального закладу позитивним є принцип автономії. Зокрема, навчально-методичні повноваження в межах впровадження реформи делеговані на рівень закладу освіти (школи самі складають навчальні плани та програми, самі обирають підручники, підбирають персонал).

Оскільки інтегральною характеристикою системи освіти, яка відображає ступінь відповідності реальних освітніх результатів, що досягаються, нормативним вимогам, соціальним і особистісним очікуванням, є якість освіти, то відповідно зростає роль її вимірювання та моніторингу. Що є одним із провідних напрямків реформування системи повної загальної середньої освіти. Зокрема, відмова від традиційної атестації та інспекції шкіл відділами освіти, перехід на інституційний аудит, який здійснюватиметься незалежним контролюючим органом – Державною службою якості освіти, зорієнтований на основні аспекти якості освіти: якість результату; якість умов (програмно-методичні, матеріально-технічні, кадрові, інформаційно-технічні, організаційні та ін.); якість процесів. Запровадження нового моніторингу ініціює

зміни. Під час впровадження реформ контроль починає здійснювати крім адміністративної функції управлінську, корегуючу та інформативну, іншими словами головною метою такого контролю буде надання рекомендацій щодо здійснення освітньої діяльності навчального закладу.

Висновки. На нашу думку, реформування повної загальної середньої освіти важливе і є необхідною вимогою сучасності. Але його здійснення можливе лише при впровадженні освітніх новацій: педагогічна доцільність, практичні методики впровадження; доцільності та ефективності управлінських рішень, які стосуються освітньої політики, що приймаються органами влади; наступності: пов'язаність із попередніми реформами в системі освіти, продовження і корегування попередніх змін в інтересах тих, хто навчається.

Перспективи подальших досліджень. Наше дослідження не вичерпує всіх проблем реформування загальної середньої освіти. Ґрунтовних досліджень потребують практичні втілення реформ та виявлення бар'єрів у їх реалізації.

Джерела:

1. Бобрицька В. І. Професійна підготовка майбутнього вчителя в реаліях процесу реформування вищої освіти. *Наук. записки: НПУ ім. М. П. Драгоманова*. 2005. № 59. С. 14-24.
2. Бобрицька В. І. Моніторинг якості освіти як чинник формування ефективної державної кадрової політики України з підготовки працівників для системи вищої освіти. *Теорія і практика навчання і виховання*. Серія 17. 2015. Вип. 26. С. 41-49.
3. Закон України "Про освіту". URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
4. Закон України "Про повну загальну середню освіту". URL: <https://osvita.ua/legislation/law/2232/>
5. Концепція середньої загальноосвітньої школи України. URL: <http://naps.gov.ua/ua/activities/nsko/>.
6. Концепція "Нова школа. Простір освітніх можливостей" / URL: <https://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/>.
7. МОН роз'яснює: як організувати навчання в школі під час карантину URL: <https://osvita.ua/school/71999/>
8. Телеуроки запускають для 1-4 класів – де і коли дивитися URL: <https://nus.org.ua/news/teleuroky-zapuskayut-dlya-1-4-klasiv-de-i-koly-dyvutysya/>
9. Хуторской А. Ключові освітні компетентності. URL: <https://osvita.ua/school/method/2340/>

Abstract. The article highlights the peculiarities of reforming modern general secondary education. The basic directions of transformation of the Ukrainian school are analyzed.

Key words: school, complete general secondary education, competencies, partnership pedagogy, new teacher.

* * *

Головченко О. І.,
асистент кафедри фармацевтичної, біологічної
та токсикологічної хімії фармацевтичного
факультету Національного медичного університету
імені О. О. Богомольця (Україна, м. Київ)

Освітній портал медичного закладу вищої освіти як модуль системи організації самостійної роботи майбутніх магістрів фармації з навчання органічної хімії

У статті обґрунтовано доцільність використання освітнього порталу у організації самостійної роботи студентів медичних закладів освіти; здійснено аналіз практичного досвіду використання ресурсів освітнього порталу у Національному медичному університеті імені О. О. Богомольця, Вінницькому

національному медичному університеті ім. М. І. Пирогова, Національному фармацевтичному університеті (м. Харків).

Ключові слова: освітній портал, самостійна робота студентів, майбутні маістри фармації.

Постановка й обґрунтування актуальності проблеми. Особливості розвитку сучасного цивілізаційного процесу актуалізують нові вимоги до підготовки майбутніх фахівців у галузі фармації в освітньому процесі медичних (фармацевтичного) закладів вищої освіти (М(Ф)ЗВО. З огляду на це, інформатизація вищої фармацевтичної освіти є важливим явищем сучасності, одним із стратегічних напрямів інформатизації суспільства, однією з визначальних характеристик його поступального розвитку.

Аналіз наукових досліджень. Аналіз інформаційних джерел дав змогу виявити, що в Україні надається належна увага дослідженню проблем інформатизації вищої освіти, застосування в освітньому процесі ЗВО інформаційно-комунікаційних технологій. Актуальні аспекти означених проблем висвітлено у працях В. Ю. Бикова, М. І. Жалдака, Н. В. Морзе, О. В. Співаковського, О. М. Спіріна, Ю. В. Триус та інших. Дослідженням ресурсу використання освітнього порталу як ключової складової інформатизації сучасної вищої освіти присвячено напрацювання В. І. Бобрицької та С. М. Процької [1; 6]. Проте, вивчення потенціалу освітнього порталу в організації самостійної роботи майбутніх магістрів фармації проводилося фрагментарно, що й обґрунтовує актуальність цього дослідження

Виклад основного матеріалу. Передусім зазначимо, що у переважній кількості науково-педагогічних джерел феномен освітнього простору пояснюється як певне педагогічне утворення, що передбачає тісний контакт людини із навколишнім освітнім середовищем. В результаті такої взаємодії відбувається осмислення і пізнання всіх елементів-носіїв культури. Таким чином, означений простір можна назвати структурованою системою педагогічних чинників й умов їх освоєння окремою особою у процесі її професійного розвитку та становлення [5]. Відтак, ключовим засобом при створенні освітнього простору у сучасному М(Ф)ЗВО є використання освітнього порталу.

Варто зауважити, що в інформаційному обігу існують різні підходи до позначення акценту на використанні освітнього порталу: інформаційний і функціональний. Тож, при інформаційному підході портал є єдиною точкою доступу до інформаційних ресурсів підприємства, при функціональному – контейнер для технологічних сервісів, об'єднуючий пошук, розсилку новин, можливості спільної роботи користувачів та інші [6].

Слід зазначити, що поняття "освітній портал" тлумачиться як веб-сайт, організований у вигляді системного багаторівневого об'єднання різних електронних освітніх ресурсів і сервісів. Технічно та юридично освітні портали підтримуються ТОВ "Освітній портал", який і є власником однойменної торгової марки (заснований у 2003 р.) [5].

Слід відзначити, що світний портал Національного медичного університету імені О. О. Богомольця (НМУ)